

Op zoek naar een begaanbare escalatieladder

Inleiding

Er zijn verschillende factoren die er toe leiden dat in grote delen van Nederland de predatiedruk van wolven op landbouwhuisdieren en dan met name schapen hoog is. Ten eerste de structuur van het landschap: niet al te grote natuurgebieden afgewisseld met cultuurlandschap waarin vele schapen lopen. Ten tweede is er als gevolg van het nulstandsbeleid voor wilde zwijnen en edelherten een eenzijdig aanbod van natuurlijke prooi. Van de grote hoefdieren blijven alleen reeën over als prooi.

Dit betekent dat er probleemsituaties zijn te verwachten, waarbij wolven ook schapen pakken die beschermd zijn door middel van correct geplaatste wolfwerende afrasteringen. Het is onduidelijk of dat al is voorgekomen. Verschillende bronnen spreken elkaar tegen. Harde bewijzen ontbreken.

Concept inter provinciaal wolvenplan 2022

Het concept inter provinciaal wolvenplan 2022 bevat handelingsrichtlijnen voor probleemsituaties.

Wolf-vee	Situatie / gedrag wolf	Oorzaak	Inschatting	Maatregel	
d	Wolf doodt herhaaldelijk goed beschermd vee door elektrisch raster van tenminste 1.20 m te passeren, of vindt blijkbaar manieren om de voorgeschreven maatregelen te overwinnen.	Wolf heeft geleerd dat vee in deze situaties een makkelijke prooi is.	Kritisch, hoge financiële, emotionele en acceptatieschade	Preventieve maatregelen zo mogelijk verbeteren	Probleemsituatie
				Indien geen resultaat, wolf doden	Probleemwolf

De escalatieladder in de rubriek wolf-vee zou aan moeten geven wanneer de trede is bereikt dat een wolf moet worden aangewezen als probleemwolf. Deze escalatieladder is echter niet praktisch hanteerbaar want diverse essentiële zaken ontbreken:

- Bewijsvoering niet omschreven. Op welke wijze moet het bewijs worden geleverd?
- “Wolf doodt herhaaldelijk goed beschermd vee” - Hoe vaak is ‘herhaaldelijk’?
- “Preventieve maatregelen zo mogelijk verbeteren”

De term ‘zo mogelijk’ is voor meerdere uitleg vatbaar. Middels de BIJ12 norm is vastgelegd wat redelijkerwijze van een schapenhouder verwacht mag worden. Is hiermee ook bepaald wat het maximale van de mogelijkheden is? Of moeten de preventieve maatregelen eindeloos worden uitgebreid met als laatste stap het verwijderen van de schapen.

Het concept wolvenplan bevat de volgende toelichtende teksten:

“In de handelingsrichtlijnen wordt op generieke wijze invulling gegeven aan de te ondernemen stappen en afwegingen. De invulling kan hierdoor maatwerk zijn en per situatie specifiek worden vormgegeven.”

“De juridische analyse geeft aan dat situatieafhankelijk naar afwegingen dient te worden gezocht. Het is daarom op voorhand niet nodig heel specifiek grenzen aan criteria te stellen. De Gedeputeerde Staten binnen een provincie kunnen hierbinnen een afweging maken.”

“Gezien de wettelijk beschermde status van de wolf, moet terughoudend worden omgegaan met beheeringrepen, ook wanneer probleemsituaties zich voordoen.”

“Pas in het uiterste geval kan toestemming worden verleend om een wolf te doden. In dat geval is het niet voldoende dat alle stappen in de escalatieladder zijn doorlopen, hiervan moet ook bewijs overlegd kunnen worden. Om die reden is het van groot belang alle stappen zorgvuldig te documenteren.”

“Bij aanvallen van wolven op gehouden dieren wordt de materiële schade in opdracht van BIJ12, namens de provincies, getaxeerd door een taxateur. Naast de hoogte van de schade verzamelt de taxateur ook informatie op basis waarvan uitsluitend gegeven kan worden of het dier inderdaad ten prooi is gevallen aan een wolf, waaronder DNA materiaal. Ook documenteert de taxateur in of het prooidier in voldoende beschermd was hiervoor heeft BIJ12 richtlijnen opgesteld.”

“Al deze informatie maakt deel uit van de onderbouwing op basis waarvan uiteindelijk kan worden besloten om een hogere stap te bestijgen op de escalatieladder”.

Conclusie: Het concept interprovinciaal wolvenplan geeft geen pasklaar antwoord op de vraag hoe de escalatieladder kan worden bestegen. Dit zal in de praktijk plaats moeten vinden.

De huidige praktijk

Tot nu toe was bij vrijwel alle schadegevallen de preventie evident afwezig of onvoldoende en was het betreden van de escalatieladder niet aan de orde. Het komt echter steeds vaker voor dat er wel preventieve maatregelen zijn genomen. Hierdoor is een aantal problemen bloot gelegd:

De schadetaxateur heeft niet de opdracht om de afrastering grondig te onderzoeken en het resultaat van dit onderzoek vast te leggen in een rapport. Er is geen protocol voor de wijze waarop het onderzoek moet worden uitgevoerd. Het is de vraag of deze manier van werken kan resulteren in een juridisch houdbaar dossier op grond waarvan een probleemwolf kan worden aangewezen.

Wolvenaanvallen leiden tot veel publiciteit, zeker de aanvallen waarbij het erop lijkt dat preventieve maatregelen zijn overwonnen. De communicatie is niet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat allerlei speculaties rondgaan in de (sociale) media. Vaak al op dezelfde dag. In de bijlage een voorbeeld. Dit ondermijnt het vertrouwen in de effectiviteit van de wolfwerende maatregelen en het vertrouwen dat ingegrepen kan worden als dat echt nodig is. Ook de wolvencommissie moet de informatie bij elkaar scharrelen.

Conclusie: De huidige praktijk is onbevredigend en maakt een goede werking van de escalatieladder niet mogelijk.

Monitoring wolvenschade

Gezien het voorgaande moet de ontwikkeling van een werkbare escalatieladder aan de hand van praktijkervaringen plaats gaan vinden. Er wordt voorgesteld om in Drenthe een pilot te starten.

Er wordt een 'team monitoring wolvenschade' aangesteld dat zich speciaal richt op situaties waarin wolfwerende maatregelen zijn genomen en waar toch wolvenaanvallen optreden.

Opdracht:

- Ontwikkeling en inzet van verschillende monitoring instrumenten zoals onderzoek op locatie en cameratoezicht.
- Opstellen van protocollen voor het vastleggen van de wolfwerende maatregelen en toetsing aan de hand van de BIJ12 norm.
- Het opbouwen van een dossier, dat kan leiden tot juridisch houdbare besluitvorming door het bevoegd gezag.
- Afspraken maken over de communicatie naar alle belanghebbenden (schapenhouders, wolvencommissie, bestuur en media)
- Adviezen over de praktische invulling van de escalatieladder.
- Het verkrijgen van meer inzicht in de effectiviteit van preventieve maatregelen.

Het 'team monitoring wolvenschade' houdt zich alleen bezig met het vastleggen van feiten en geeft geen advies of een wolf als probleemwolf moet worden aangewezen.

Het team moet onafhankelijk kunnen werken en moet beschikken over verschillende expertises: gedrag van de wolf, preventie, juridisch en communicatie.

Het gaat niet alleen om de escalatieladder, het gaat ook om meer inzicht te krijgen in de werking van preventieve maatregelen in de praktijk zodat wolvenschade kan worden voorkomen.

De pilot vindt plaats in opdracht van de provincie en met medewerking van de provincie, BIJ12 en de wolvencommissie.

Nieuws

Schapen gedood achter wolfwerend raster

27 juli 2022

In het Drentse Vledder zijn schapen doodgebeten, waarschijnlijk door een wolf. De schapen liepen achter een 1,30 m hoog raster met 6 draden.

Schapenhouder Stefan Worst in Vledder ontdekte de waarschijnlijke wolfaanval gisterochtend. In een wei met 300 ooiën plus lammeren waren 3 schapen doodgebeten en 11 ernstig gewond. De dierenarts heeft 8 van de gewonde dieren moeten euthanaseren.

Worst heeft geen idee hoe een wolf in zijn wei is gekomen. Na eerdere aanvallen door wolven stonden zijn schapen in een wolfwerende 6-dradige afrastering van 1,30 m hoog met 6 kV en 20J spanning op de draden. Hij vermoedt dat een wolf dwars door het raster is gegaan.

Het is al de 7e keer dat zijn schapen door een wolf zijn aangevallen. Na de eerste twee keer eind 2021 besloot hij het schapenperceel af te rasteren met de 6 draden. Een zijde langs een brede vaart liet hij open. Daar bleek een wolf, door de vaart heen, toch zijn schapen aan te vallen waarop Worst ook daar afrastering zette. Nu blijkt dat zelfs dit allemaal vergeefs is. De schapenhouder weet niet wat hij nog moet doen om zijn schapen te beschermen.

Officieel moet uit DNA-analyse nog blijken dat het om een wolf gaat, maar die kans is erg groot.

In de regio rond Vledder zijn 2 wolven die geregeld schapen aanvallen: GW2397m en GW2090f. Ze blijken ook rond te lopen in Friesland. Het eerste dier is een mannetje, het tweede een vrouwtje. Ze hebben zelfs vier keer

Meest gelezen

Schapen gedood achter wolfwerend raster

27 juli 2022

Jonge wolven gezien in noordoosten Nederland

1 augustus 2022

Gemiddelde marktnoteringen lopen terug

1 augustus 2022

Overijssel steekt geld in schaapskuddes

25 juli 2022

Schapen en lammeren €5 meer waard in Bunnik

25 juli 2022

Poll

Wat gaat u doen tegen de wolf?

Helemaal niks (45% van de stemmen)

Ik weet het nog niet (40% van de stemmen)

Afrastering verbeteren (15%)

Het Schaaop op Facebook

Het Schaaop

← Tweet

Johan Moes
@MoesJohan

Tweede aanval in week van #wolf in weide met 100% volwaardig wolfwerend raster. Kunnen we al spreken van probleemwolf in Drenthe @glennlelieveld @WolvenInNL @BIJ12nl @NowolvesB @RTVDrenthe @dvhn_nl

10:21 a.m. · 29 jul. 2022 · Twitter for Android

17 Retweets · 2 Geciteerde Tweets · 37 Vind-ik-leuks

← Tweet

BIJ12
@BIJ12nl

Als antwoord op @MoesJohan @glennlelieveld en 4 anderen

Hoi Johan, op basis van bevindingen van onze taxateur: dit was weliswaar een wolfwerend raster, maar de plaatsing was niet geheel wolfwerend.

1:16 p.m. · 29 jul. 2022 · Twitter Web App

10 Vind-ik-leuks

